

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 24.10.2006
COM(2006) 618 galīgā redakcija

ZAĻĀ GRĀMATA

**PAR SPRIEDUMU IZPILDES EFEKTIVITĀTES UZLABOŠANU
EIROPAS SAVIENĪBĀ:
BANKU KONTU ARESTS**

(iesniegusi Komisija)

{SEC(2006) 1341}

ZALĀ GRĀMATA

PAR SPRIEDUMU IZPILDES EFEKTIVITĀTES UZLABOŠANU EIROPAS SAVIENĪBĀ: BANKU KONTU ARESTS

Zaļās grāmatas mērķis ir uzsākt ieinteresēto personu plašu apspriešanos par to, kā uzlabot naudas prasījumu izpildi Eiropā. Zaļajā grāmatā aprakstītas pašreizējai situācijai raksturīgās problēmas un likts priekšā radīt Eiropas banku kontu arestu sistēmu kā varbūtēju risinājumu.

Komisija aicina ieinteresētās puses sūtīt atsauksmes līdz 2007. gada 31. martam uz šādu adresi:

European Commission
Directorate-General for Justice, Freedom and Security
Unit C1 – Civil Justice
B - 1049 Brussels
Fakss: +32-2/299 64 57
E-pasts: jls-coop-jud-civil@cec.eu.int

Ja ieinteresētās puses nevēlas, lai to atsauksmes tiktu publicētas Komisijas tīmekļa vietnē, lūgums to skaidri norādīt.

Komisija ir iecerējusi organizēt šīs Zaļās grāmatas tēmas publisku apspriešanu. Visi interesenti tiks aicināti piedalīties šajā apspriedē.

1. IEVADS

1.1. Pašreizējās situācijas nepilnības

Izpildes tiesības bieži vien ir dēvētas par Eiropas civiltiesiskās telpas „Ahileja papēdi”. Kaut arī vairāki Kopienas instrumenti paredz tiesu jurisdikciju, procedūras spriedumu atzīšanai un pasludināšanai par izpildāmiem un mehānismus tiesu sadarbībai civillietās, pagaidām nav iesniegta neviena likumdošanas iniciatīva par faktiskajiem izpildes pasākumiem. Šobrīd tiesas nolēmuma izpildi pēc tā pasludināšanas par izpildāmu citā dalībvalstī joprojām regulē tikai valsts tiesību akti.

Pašreizējā valstu izpildes tiesību normu sadrumstalotība nopietni kavē pārrobežu parādu iekasēšanu. Kreditori, kas pieprasa nolēmuma izpildi citā dalībvalstī, saskaras ar dažādām tiesību sistēmām, procesuālajām prasībām un valodu barjerām, kas ietver papildu izmaksas un aizkavēšanos izpildes procedūru piemērošanā. Praksē kreditors, kas vēlas piedzīt naudas prasījuma summu Eiropā, parasti cenšas to realizēt ar sava parādnieka bankas(u) konta(u) aresta¹ starpniecību. Šāda procedūra pastāv daudzās dalībvalstīs, un, ja to piemēro efektīvi, tā var būt spēcīgs līdzeklis cīņā pret ļaunprātīgiem vai negodīgiem parādniekiem.

¹ Piezīme par terminoloģiju: termins „arests” šajā Zaļajā grāmatā apzīmē procedūru, ar kuru arestē vai iesaldē parādnieka kustamo īpašumu, ko tur trešā persona, un kas neļauj trešai personai atteikties no īpašuma pārvaldības.

Taču, ja šobrīd parādnieki var gandrīz momentāni pārvietot savus naudas līdzekļus no kontiem, kas zināmi to kreditoriem, uz citiem kontiem tajā pašā vai citā dalībvalstī, tad kreditori nevar tikpat ātri bloķēt šos kontā esošos naudas līdzekļus. Šobrīd nav iespējams saņemt rīkojumu par bankas konta arestu, ko varētu īstenot visā Eiropas Savienībā, pamatojoties uz spēkā esošajiem Kopienas instrumentiem. Arī Regula 44/2001 (Brisele I)² nenodrošina tāda aizsardzības līdzekļa kā *ex parte* saņemta bankas konta aresta rīkojuma atzīšanu un izpildi dalībvalstī, kurā šis rīkojums nav izdots³.

Komisija savā 1998. gada paziņojumā „Par efektivitātes uzlabošanu spriedumu saņemšanā un izpildē Eiropas Savienībā”⁴ jau minēja grūtības, kas saistītas ar pārrobežu parādu piedziņu. Ņemot vērā atšķirības dalībvalstu tiesību aktos un šīs tēmas sarežģīto raksturu, tā ierosināja, ka sākumā vajadzētu apspriest tikai problēmu, kas saistīta ar banku kontu arestu⁵. Divus gadus vēlāk Savstarpējās atzīšanas programmā izskanēja aicinājums Komisijai uzlabot pasākumus aresta piemērošanai banku kontiem⁶. Komisija 2002. gadā izsludināja uzaicinājumu uz konkursu par tiesībām veikt pētījumu, kā padarīt efektīvāku tiesas lēmumu izpildi Eiropas Savienībā (*Study on making more efficient the enforcement of judicial decisions within the European Union*). Pētījuma ziņojumā iekļauta analīze par situāciju tā brīža 15 dalībvalstīs un priekšlikumi par vairākiem pasākumiem, kas veicami, lai uzlabotu tiesas lēmumu izpildi Eiropas Savienībā, īpaši lai ieviestu vienoto Eiropas rīkojumu par bankas konta arestu un vienlaikus arī vienoto Eiropas aizsardzības rīkojumu, un pasākumiem, kas veicami, lai sekmētu parādnieka aktīvu pārredzamību⁷. Pēdējais minētais jautājums tiks iztirzāts Zaļajā grāmatā, ko publicēs 2007. gadā.

Problēmas ar pārrobežu parādu piedziņu var radīt šķērsli brīvai naudas maksājumu apritei Eiropas Savienībā un traucēt iekšējā tirgus pareizu darbību. Novēloti maksājumi un nemaksāšana apdraud gan uzņēmumu, gan patērētāju intereses. Atšķirīga efektivitāte parādu piedziņā Eiropas Savienībā var izraisīt konkurences traucējumus starp uzņēmumiem, kas darbojas dalībvalstīs, jo dažās dalībvalstīs maksājumu uzdevumu izpildes sistēmas ir efektīvas, bet citās savukārt tās nav tik efektīvas. Tādēļ ir jāizskata jautājums par Kopienas rīcību šajā jomā.

2. IESPĒJAMĀIS RISINĀJUMS: EIROPAS BANKU KONTU ARESTA SISTĒMA

Iespējamais risinājums varētu būt vienotā Eiropas rīkojuma par bankas konta arestu ieviešana, kas garantētu kreditoram maksājamās naudas summas vai kreditora pieprasītās naudas summas saglabāšanu kontā, neļaujot izņemt vai pārskaitīt vienā vai vairākos tā parādnieka kontos esošo līdzekļu atlikumu Eiropas Savienības teritorijā⁸. Šādam rīkojumam būtu tikai aizsargājošs raksturs, t.i., tas bloķētu bankas kontā esošos parādnieka naudas līdzekļus, nepārskaitot tos kreditoram. Šo procedūru regulētu nosacījumi par rīkojuma izsniegšanu, tostarp arī par parādnieka attiecīgu aizsardzību. Vienā dalībvalstī izdots rīkojums par aresta

² 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001, OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp.

³ Eiropas Kopienas Tiesas 1980. gada 21. maija spriedums C-125/79 (*Denilauer*).

⁴ Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam, OV C 33, 31.1.1998., 3. lpp.

⁵ Sal. ar paziņojumu (1. zemesvērtības piezīme), 14. lpp.

⁶ Pasākumu programma, lai piemērotu nolēmumu savstarpējās atzīšanas principu civillietās un komercietās, OV C 12, 15.1.2001., 1., 5. lpp.

⁷ Pētījums Nr. JAI/A3/2002/02. Gala ziņojums ir pieejams šādā tīmekļa vietnē:

⁸ http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/doc_civil_intro_en.htm

Vienoto Eiropas rīkojumu varētu izmantot arī attiecībā uz civilprasību, kas celta saistībā ar negodīgu rīcību vai noziedzīgu darbību.

uzlikšanu bankas kontam tiktu atzīts un izpildīts visā Eiropas Savienībā bez nepieciešamības pēc izpildāmības deklarācijas.

Šādu sistēmu iespējams ieviest, izstrādājot jaunu un patstāvīgu Eiropas procedūru, kas būtu pieejama papildus valstu tiesību aktos paredzētajiem pasākumiem, vai saskaņojot dalībvalstu tiesību normas par bankas kontu arestu ar direktīvas starpniecību. Pēdējā minētajā gadījumā būs vajadzīgi papildu noteikumi, lai nodrošinātu vienā dalībvalstī izdota bankas konta aresta rīkojuma atzīšanu un izpildi visā Eiropas Savienībā.

Lēmums par likumdošanas pasākumu ierosināšanu šajā jomā būs atkarīgs no ietekmes novērtējuma, kurā tiks analizēta ar pārrobežu parādu piedziņu saistīto problēmu nopietnība un iespējamo Eiropas alternatīvo noteikumu efektivitāte. Šajā grāmatā izklāstītie priekšlikumi neskar ietekmes novērtējuma rezultātus.

1. jautājums: *Vai uzskatāt, ka ir nepieciešams Kopienas instruments banku kontu arestam kā līdzeklis parāda piedziņas uzlabošanai ES? Ja atbilde ir „jā”, vai būtu jāievieš patstāvīga Eiropas procedūra vai jāsaskaņo dalībvalstu tiesību akti par banku kontu arestu?*

2. jautājums: *Vai piekrītat tam, ka Kopienas instruments būtu jāattiecina uz aizsardzības rīkojumiem, kas neļauj izņemt vai pārskaitīt banku kontu kredītā esošos naudas līdzekļus?*

3. PROCEDŪRA ARESTA RĪKOJUMA SAŅEMŠANAI

3.1. Gadījumi, kādos kreditori var pieprasīt aresta rīkojumu

Rodas jautājums, kuros naudas prasījuma piedziņas procedūras posmos kreditors drīkst pieprasīt rīkojumu par bankas konta arestu Eiropas sistēmas ietvaros. Potenciāli iespējami četri šādi posmi, kad kreditors var pieprasīt šādu aizsardzības rīkojumu savu tiesību aizsardzībai:

- pirms tiesvedības uzsākšanas lietas izskatīšanai pēc būtības,
- vienlaicīgi ar galvenās prasības celšanu,
- kādā vēlākā tiesvedības posmā, kā arī
- laika posmā starp rīkojuma izdošanu vienā dalībvalstī un rīkojuma izpildāmības deklarācijas izdošanu dalībvalstī, kurā atrodas parādnieka konts.

Viens no ieteikumiem ir nodrošināt kreditoram pēc iespējas lielāku elastību, lai tas varētu pieprasīt aresta rīkojumu jebkurā procedūras posmā. Pamatojoties uz to, ir rūpīgi apsvērts jautājums par parādnieka interešu aizsardzību, īpaši gadījumos, kad tiek izskatīts iesniegums par papildu pasākumiem pirms galvenās tiesas procesa uzsākšanas. Rīkojums par konta arestu Eiropas sistēmas ietvaros papildinātu esošos Eiropas instrumentus civiltiesiskajā jomā un būtu saderīgs ar tiem.

3. jautājums: *Vai aresta rīkojumam būtu jābūt pieejamam visos četros iepriekš 3.1. punktā minētajos gadījumos vai tikai dažos no tiem?*

3.2. Nosacījumi rīkojuma izdošanai

Aresta rīkojumu varētu izsniegt tiesa saīsinātās tiesāšanās procedūras laikā pēc kreditora pieprasījuma, izmantojot pieteikuma veidlapu, kas pieejama visās Kopienas valodās. Vispirms kreditoram būs jāpārlicina tiesa, ka tā prasījums pret parādnieku pēc būtības ir pamatots („*fumus boni iuris*”). Kā pierādījums prasījuma pamatotībai varētu būt īstenojamās tiesības – tiesas nolēmums vai autentisks dokuments. Pieprasot aresta rīkojumu pirms īstenojamo tiesību iegūšanas, kreditoram būtu jāsniedz pierādījumi par prasījuma pamatotību.

Pēc tam kreditoram būtu jāpierāda, ka lietu nepieciešams izskatīt steidzamā kārtā, jo, piemēram, pastāv reāls risks, ka prasījums netiks apmierināts, ja netiks veikts šis pasākums („*periculum in mora*”). Atšķirības dalībvalstu tiesību sistēmās liek rūpīgi pārdomāt jautājumu par šī nosacījuma patieso raksturu, ņemot vērā nepieciešamību attiecīgi līdzsvarot kreditora un parādnieka intereses.

Visbeidzot, tiesai ir jābūt tiesīgai pieprasīt kreditoram garantijas vai *drošības naudu*, lai aizsargātu parādnieku pret jebkādiem zaudējumiem, kas varētu rasties, ja pasākumi galvenās procedūras laikā tiktu atcelti. Rodas jautājums, vai garantijas naudas apmērs būtu jānosaka tiesai vai jāparedz valsts tiesību aktos un vai pienākumu nodrošināt garantijas naudu var noteikt, nesaskaņojot jautājumu par kreditora atbildību par zaudējumiem, kas parādniekam varētu rasties nepamatota aresta gadījumā, ja beigās kreditoram neizdodas apmierināt savu prasījumu.

4. jautājums: *Kas kreditoram jādara, lai pārlicinātu tiesu, ka tā prasījums pret parādnieku ir pietiekami pamatots, lai tas attaisnotu aresta rīkojuma izsniegšanu?*

5. jautājums: *Vai jautājuma steidzamība var būt nosacījums aresta rīkojuma izsniegšanai pirms īstenojamu tiesību iegūšanas? Ja atbilde ir „jā”, kā šis nosacījums būtu jāformulē?*

6. jautājums: *Vai drošības naudas vai bankas garantijas pieprasīšanai no kreditora, izsniedzot aresta rīkojumu, būtu jābūt tiesas kompetencē? Kā būtu aprēķināma šādas drošības naudas/garantijas apjoms?*

3.3. Parādnieka uzklausišana

Ņemot vērā pašreizējo praksi dažās dalībvalstīs, varētu uzskatīt, ka pēc pieprasīšanas vai paziņošanas parādniekam, pirms bankas kontam tiek uzlikts arests, uzklausišana nav vajadzīga, tā kā tā būtu pretrunā ar mērķi aizkavēt naudas pārvietošanu, lai novērstu potenciālu kaitējumu kreditoram un saglabātu pasākuma „pārsteiguma efektu”. Šādā gadījumā parādnieku varētu informēt par konta arestu vienlaikus ar aresta uzlikšanu, dodot tam iespēju apstrīdēt aresta rīkojuma izpildi.

7. jautājums: *Vai parādnieks būtu jāuzklausa vai jāinformē pirms rīkojuma par bankas konta arestu izsniegšanas?*

3.4. Sīkākas ziņas par informāciju, kāda sniedzama par kontu

Rodas jautājums par veidu un apjomu, kādā kreditoram būtu jāsniedz informācija par parādnieka kontu(iem), pieprasot aresta rīkojumu. Skaidrs ir tas, ka ir jānorāda pilns parādnieka vārds, uzvārds/ nosaukums, bet daudz grūtāk ir noteikt, cik sīkai ir jābūt

informācijai par kontiem. Īpaši pretrunīgs ir jautājums par to, vai kreditoram ir jāmin precīzs(i) konta(u) numurs(i). Ņemot vērā to, ka dažās valstīs bankas kontu arestu rīkojumus izsniedz, nepieprasot šādu informāciju, un to, ka šādas informācijas noskaidrošana bieži vien rada nepārvaramu šķērslī kreditoram, varētu iebilst, ka precīzai norādei par konta(u) numuru(iem) nav jābūt obligātai prasībai. Taču kreditora sniegtajai informācijai būtu jābūt pietiekami sīkai, lai banka varētu identificēt savu klientu un līdz minimumam samazināt kļūdaina aresta iespējamību personu identitāšu sajaukšanas gadījumā. Jāapsver jautājums, vai pietiks ar to, ka papildus datiem par pilnu parādnieka vārdu, uzvārdu/ nosaukumu tiks pieprasīta informācija par tās bankas filiāli, kurā atrodas konts(i).

8. jautājums: *Kādam jābūt minimālajai informācijai par kontu, kas vajadzīga, lai izdotu aresta rīkojumu?*

3.5. Jurisdikcijas jautājumi

Tā kā daudzās dalībvalstīs tiesas, kas pieņem lēmumus par galvenajiem procesiem, ir kompetentas noteikt arī aizsargpasākumus, varētu uzskatīt, ka tiesa, kuras jurisdikcijā ietilpst lietas izskatīšana pēc būtības saskaņā ar attiecīgajām Kopienas tiesību normām, ir kompetenta izdot arī aizsardzības rīkojumu Eiropas sistēmas ietvaros.

Turklāt papildus tiesai, kuras jurisdikcijā ietilpst galvenā prasība, aresta rīkojumu varētu izsniegt tiesas atbildētāja pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī, ja tas dzīvo citā dalībvalstī, un/vai tiesas dalībvalstī, kurā atrodas bankas konts, kam piemērojams arests.

Ņemot vērā to, ka Eiropas instrumenta mērķis ir novērst pašreizējo situāciju, kad kreditoram ir jāvērsas pie dalībvalsts, kurā atrodas konts, jāparedz iespēja kreditoram izvēlēties sev vēlamo instanci no iepriekšminētajām instancēm.

9. jautājums: *Vai piekrītat, ka aresta rīkojumu varētu izsniegt tiesas, kuru jurisdikcijā ietilpst lietas izskatīšana pēc būtības saskaņā ar attiecīgajiem Kopienas tiesību aktiem, un/vai tiesas dalībvalstī, kurā atrodas konts? Vai aresta rīkojuma izdošanai visos gadījumos būtu jāietilpst atbildētāja pastāvīgās dzīvesvietas tiesas jurisdikcijā, arī tad, ja saskaņā ar Regulu 44/2001 tas neietilpst tās jurisdikcijā?*

4. APJOMS UN IEROBEŽOJUMI, KAS PIEMĒROJAMI RĪKOJUMAM PAR KONTA ARESTU EIROPAS SISTĒMAS IETVAROS

4.1. Garantējamā summa

Konta aresta attiecināšana uz konkrētu summu, neļaujot bloķēt visu parādnieka arestētā(o) konta(u) kredīta atlikumu, novērstu iespēju ļaunprātīgi izmantot šo stāvokli un būtu samērīgs līdzeklis mērķa sasniegšanai. Šī summa būtu jānosaka, pamatojoties uz kreditora prasījuma summu (tostarp procentu maksājumiem un tiesas izdevumiem, kas pienākas kreditoram). Būtu jāapsver jautājums par to, cik lielā apmērā ar aresta starpniecību garantējamās papildu summas, īpaši nākotnē veicamie procentu maksājumi un kreditoram radītie izdevumi, pieprasot un izpildot aresta rīkojumu (juristu, izpildiestādes darbinieku un bankas(u) izmaksas)?

10. jautājums: *Vai piekrītat, ka arests būtu jāattiecina uz konkrētu summu? Ja atbilde ir „jā”, kā šo summu noteikt?*

4.2. Bankas izmaksas

Varētu pieņemt, ka bankas konta aresta izpilde un parādnieka konta kredītā esošās summas pārraudzība rada zināmas izmaksas bankām. Tāpat varētu pieņemt, ka bankām arests jāīsteno kā sabiedriskais pienākums un jāsedz visas radušās izmaksas kā daļa no to darbības izdevumiem. Laiku pa laikam bankas pašas arī ir kreditori vai to klienti ir kreditori, tādēļ tās ir ieinteresētas prasījumu sekmīgā piedziņā. Tādējādi rodas jautājums, vai bankām būtu jāmaksā par to, ka tās pilda savas funkcijas saistībā uz kontu arestiem, un, ja atbilde ir „jā”, vai maksimālā summa, ko tās būtu tiesīgas saņemt, būtu nosakāma valsts vai Eiropas līmenī. Tāpat jāizskata jautājums par to, vai kreditoram būtu jāsamaksā bankai pirms aresta izpildes, jeb vai bankai būtu jāatskaita maksājamā summa no arestētā konta.

11. jautājums: *Vai uzskatāt, ka bankām jāmaksā pirms aresta rīkojuma izpildes? Ja atbilde ir „jā”, vai būtu ierobežojama summa, ko tās būtu tiesīgas saņemt? Vai kreditoram būtu jāmaksā bankai iepriekš, jeb vai maksājamā summa būtu jāatskaita no kredīta atlikuma arestētajā kontā?*

4.3. Vairāku, kopīgu un nominālo kontu arests

Ja kreditors vēlas bloķēt vienlaicīgi vairākus kontus, kas atrodas vienā vai dažādās dalībvalstīs, jo ar summu vienā kontā var nepietikt, lai pilnībā segtu prasījuma summu, rodas jautājums, vai un kā var noteikt maksimālo arestējamo apjomu summām, kas arestētas katrā šādā kontā, lai novērstu maksājamās summas arestēšanu dubultā vai trīskāršā apmērā. Šī problēma atgādina situāciju, kāda šobrīd ir atsevišķās jurisdikcijās, kur, arestējot kontu bankas galvenajā birojā, tiek uzlikts arests visiem bankas vietējās filiālēs esošajiem kontiem. Viens veids, kā risināt šo problēmu, būtu pārskaitīt maksājamo summu uz atsevišķu kontu un atbloķēt arestētos kontus. Būtu jāpārdomā jautājums par to, kā šāda sistēma varētu darboties dažādās bankās un dažādās dalībvalstīs.

Tāpat rodas jautājums par arestu, ko piemēro kopīgiem kontiem, piem., kontiem, kas atvērti uz abu laulāto vārda, un nominālajiem kontiem, t.i., kontiem, kuros konta turētājs tur naudas līdzekļus uz parādnieka vārda.

12. jautājums: *Ja aresta rīkojums jāattiecina uz vairākiem kontiem, kā sadalāma arestējamā summa starp katru no šiem kontiem?*

13. jautājums: *Kā būtu īstenojams kopīgo un nominālo kontu arests?*

4.4. No aresta atbrīvojamās summas

Lai neaizskartu parādnieka cieņu un nodrošinātu tā ģimenes dzīves neaizskaramību, no aresta atbrīvo noteiktas summas, īpaši tās summas, ko parādnieks drīkst paturēt pārtikas un ģimenes vajadzībām. Tādēļ tiks apspriests jautājums par to, kurā brīdī un kādā veidā nosakāma jebkura šāda summa, un vai to būtu jādara tiesnesim, izdodot aresta rīkojumu, vai izpildiestādei, kas izpilda šo rīkojumu, vai bankai, kurā tiek turēts attiecīgais konts? Vai šis jautājums būtu risināms amata dēļ vai tikai pēc parādnieka pieprasījuma? Visbeidzot, kā šo summu noteikt un aprēķināt, – saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā ir izdots šis rīkojums, saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas konts, vai saskaņā ar vienoto Eiropas režīmu, kuram būtu jāprecizē summa pienācīgā veidā, izmantojot, piemēram, vispārējas vai indeksējamās normas?

14. jautājums: *Vai jautājums par summām, kas atbrīvojamās no aresta, būtu risināms amata dēļ, izdodot/izpildot aresta rīkojumu, vai kā parādnieka pienākums celt iebildumus šajā sakarā? Kā un kam būtu jāaprēķina no aresta atbrīvojamā summa un uz kāda pamata?*

5. ARESTA RĪKOJUMA SEKAS

5.1. Izpilde

Pēc tam, kad dalībvalsts tiesa ir izdevusi aresta rīkojumu, rodas jautājums, kā to izpildīt? Ņemot vērā nepieciešamību ātri rīkoties un instrumenta tīri aizsargājošo raksturu, ir ierosināts, ka arestam jāstājas spēkā tieši visā Eiropas Savienībā bez nepieciešamības pēc starpprocedūras (tādas kā, piemēram, izpildāmības deklarācija) dalībvalstī, kurā izpildāms rīkojums.

Būs jāapspiež jautājums par to, kā tiesai, kas izdod aresta rīkojumu, nosūtīt šo rīkojumu bankai, kas tur arestējamo kontu. Procedūrai ir jālīdzsvaro kreditora intereses nodrošināt rīkojuma ātru nosūtīšanu ar parādnieka un bankas interesēm pēc iespējas samazināt kļūdainu arestu iespējamību. Dokumentu nosūtīšanu starpvalstu līmenī regulē Regula 1348/2000⁹, kas paredz aresta rīkojuma tiešu nosūtīšanu no tiesas uz banku, izmantojot pasta pakalpojumus. Kaut arī šī metode ļauj samērā ātri nosūtīt tiesas lēmumus, papildus būtu jāapsver jautājums par to, vai nosūtīšanas procesa paātrināšanai būtu jāizmanto arī elektronisko komunikāciju pakalpojumi. Lai sasniegtu mērķi nodrošināt naudas līdzekļu iesaldēšanas efektivitāti, ir ierosināts, ka bankas konta arestam būtu jādarbojas elektroniski visos vai lielākajā daļā procedūras posmu, t. i., sākot no tiesas, kas izsniedz rīkojumu, līdz bankai, kas tur kontu. Būtu jāizvērtē mehānisms, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu pienācīgu drošības līmeni, kā arī jautājums par to, vai pietiks ar elektronisko parakstu, lai apliecinātu izsniedzējinstādes identitāti un kompetenci un garantētu nosūtīto datu precizitāti.

Tāpat jāapspiež jautājums, kādā termiņā bankai būtu jāīsteno arests, t. i., vai konts būtu bloķējams tūlīt pēc rīkojuma saņemšanas vai noteiktā termiņā pēc tam, kad banka ir saņēmusi aresta rīkojumu, un kā būtu jārīkojas ar darījumiem, ko banka uzsākusi pirms aresta rīkojuma saņemšanas.

Bankām būtu jāinformē kompetentā izpildiestāde par to, vai ir arestēti parādnieka arestētā(o) konta(u) kredītā esošie naudas līdzekļi. Ideālā variantā šo informāciju varētu nosūtīt arī elektroniski. Šajā sakarā būs jāapspiež jautājums par to, kā nodrošināt pienācīgu datu aizsardzības līmeni un bankas noslēpuma saglabāšanu.

15. jautājums: *Vai piekrītat, ka būtu jāatceļ aresta rīkojuma oficiālas atzīšanas procedūra?*

16. jautājums: *Kā būtu nosūtāms aresta rīkojums no izsniedzējinstādes uz banku, kurā atrodas konts? Kādā termiņā bankai būtu jāizpilda aresta rīkojums? Kā aresta rīkojumam būtu jāietekmē notiekošās operācijas?*

⁹ Padomes 2000. gada 29. maija Regula Nr. 1348/2000 par tiesas un ārpustiesas civillietu un komercietu dokumentu izsniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs, OV L 160, 30.6.2000., 37. lpp.

17. jautājums: *Vai piekrist, ka bankām pēc aresta rīkojuma saņemšanas būtu jāinformē izpildiestāde, vai un kādā apmērā ar aresta starpniecību ir veiksmīgi bloķēti naudas līdzekļi, kas parādniekam jāmaksā kreditoram?*

5.2. Parādnieka aizsardzība

Pēc aresta rīkojuma stāšanās spēkā parādnieks būs jāinformē par tā konta bloķēšanu, dodot tam tiesības apstrīdēt arestu vai ierobežot arestējamo summu. Būs jāapspiež jautājums par to, kuram šī informācija būtu jādara zināma parādniekam. Tiek ieteikts, ka oficiāli parādnieks būtu jāinformē tiesai vai izpildiestādei, kas īsteno šo arestu. Turklāt domājams, ka, ņemot vērā darījumu attiecības starp bankām un to klientiem, bankas informēs parādnieku par aresta uzlikšanu kontam tūlīt pēc aresta rīkojuma izpildes.

Skaidrs ir tas, ka parādniekam ir jābūt tiesīgam apstrīdēt arestu, bet vēl jāizskata jautājums par to, kura iestāde būtu kompetenta uzklaut parādnieka iebildumus, proti, tiesa, kas izsniedz rīkojumu par bankas konta arestu, vai tiesa vietā, kur atrodas konts. Tāpat būs jāapspiež jautājums par to, vai pamats iebildumiem (piem., parāda maksājums, prasījuma noilgums) būtu jāsaņem Eiropas līmenī, lai nodrošinātu paredzētā instrumenta efektivitāti. Ir ierosināts, ka iespējama pamats iebildumu celšanai varētu atšķirties atkarībā no tā, vai aresta rīkojums ir izsniegts, pamatojoties uz spēkā esošām īstenojamām tiesībām, vai neatkarīgi no šādām tiesībām. Tāpat ir ieteikts, ka gadījumos, kad aresta rīkojums tiek izsniegts pirms tiesas procesa uzsākšanas galvenās prasības lietā, tas nav jāuztur spēkā, ja kreditors neceļ galveno prasību noteiktā termiņā (piem., viena mēneša laikā).

Visbeidzot, rodas jautājums, kāda ir kreditora atbildība nepamatota aresta gadījumā un vai šī atbildība būtu saskaņojama Eiropas līmenī vai regulējama ar valsts tiesību aktu starpniecību.

18. jautājums: *Kad un kam oficiāli būtu jāinformē parādnieks par aresta rīkojuma izsniegšanu un stāšanos spēkā?*

19. jautājums: *Vai aresta rīkojumam būtu jābūt atsaucamam vai tam būtu jāzaudē spēks automātiski, ja kreditors neiesniedz galveno prasību noteiktajā termiņā?*

20. jautājums: *Uz kāda pamata un cik lielā mērā parādnieks būtu tiesīgs celt iebildumus pret aresta rīkojumu? Kura tiesa būtu kompetenta uzklaut parādnieka iebildumus pret rīkojumu?*

21. jautājums: *Vai kreditora atbildība nepamatota aresta gadījumā būtu saskaņojama Eiropas līmenī un, ja atbilde ir „jā”, kādā veidā?*

5.3. Kārtība, kādā apmierināmas konkurējošu kreditoru prasības

Ja vairāki kreditori pretendē uz parādnieka bankas konta kredītā esošajiem naudas līdzekļiem, rodas jautājums, kādā kārtībā būtu apmierināmas dažādu kreditoru prasības ārpus maksātnespējas procedūrām. Ja dažas dalībvalstis priekšroku dod tā kreditora prasībām, kas pirmais pieprasījis aizsardzības rīkojuma izsniegšanu bankai, citas dalībvalstis piemēro grupas principu, kas ir līdzīgs naudas līdzekļu sadalei maksātnespējas procedūru gadījumā. Tādēļ būs jādomā, kā šo jautājumu risināt, proti, saskaņojot to Eiropas līmenī vai piemērojot tās dalībvalsts tiesību aktus, kurā šis rīkojums tiek izpildīts. Tāpat rodas jautājums par to, vai rīkojums par naudas līdzekļu iesaldēšanu ierindojams krimināllietu vai administratīvo lietu kategorijā.

22. jautājums: *Vai ir vajadzīgi Eiropas vienotie noteikumi par kārtību, kādā apmierināmas konkurējošu kreditoru prasības? Ja atbilde ir „jā”, kādi principi būtu jāpiemēro?*

5.4. „Pārvēršana” izpildes pasākumā

Kreditors, kas bloķējis sava parādnieka kontu ar aresta rīkojuma starpniecību, var beidzot saņemt rīkojumu attiecībā uz galveno prasību, kas izpildāma dalībvalstī, kurā atrodas konts, vai nu ar Regulā 44/2001 paredzētās izpildāmības deklarācijas starpniecību, vai uzrādot apliecinošu dokumentu, kas izsniegts saskaņā ar jaunās Eiropas procedūras noteikumiem mazāk nozīmīgām vai neapstrīdētām prasībām. Minētais kreditors vēlēšies, lai arestētie naudas līdzekļi tiktu pārskaitīti uz tā kontu vai saņemt šos naudas līdzekļus kādā citā veidā. Būs jāapspiež jautājums par to, kā šādu aresta rīkojumu pārvērst izpildes pasākumā, pārskaitot arestēto summu kreditoram.

23. jautājums: *Kā aresta rīkojumu pārvērst izpildes pasākumā brīdī, kad kreditors ir saņēmis rīkojumu, kas izpildāms dalībvalstī, kurā atrodas konts?*